

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2009-2-59 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 09-31/668-156
Karar Tarihi : 1.7.2009

A.TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10 **Başkan** : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI (Başkan V.)
Üyeler : Mehmet Akif ERSİN, Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı
KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY, Murat ÇETİNKAYA

B.RAPORTÖRLER: İbrahim AYDEMİR, Nur Seda KÖKTÜRK, Nimet
ALACAPUNAR, Mücteba ALTUN

**C. BAŞVURUDA
BULUNAN** : - Gizlilik talebi vardır.

D. HAKKINDA ÖNARAŞTIRMA YAPILANLAR:

- 20
- Cantaş İç ve Dış Ticaret Soğutma Sistemleri San A.Ş.
Dolapdere Cad. No: 127 Pangaltı Şişli – İstanbul
 - Atılım İç Dış Ticaret Ltd Şti.
Dolapdere Cad. No: 119/B Pangaltı Şişli – İstanbul
 - Frigoterm Soğutucu Cihazlar San ve Tic A.Ş.
Tarlabaşı Caddesi No:110 Taksim – İstanbul
 - Esman Makina Sanayi İthalat İhracat Mümessillik ve Tic A.Ş.
Büyükdere Cad. Eren Sok No:2 Mecidiyeköy – İstanbul
 - Totem Isı Malzemeleri ve Makina Tic. San. ve Müm. A.Ş.
30 Yapı Kredi Plaza C Blok Kat:18 Levent – İstanbul
 - Rittal Pano Sistemleri Ticaret Ltd. Şti.
Cevizli Mah Bağdat Cad Çolakoğlu İş Merkezi No:458 Kat:7
34846 Maltepe - İstanbul

E. DOSYA KONUSU: Ev tipi ve sanayi tipi buzdolabı kompresörü üreticilerinin ve dağıtıcılarının aralarında uluslararası kartel oluşturdıkları iddiası

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Yapılan ihbarda özetle;

- Dünyadaki kompresör üreticilerinin kompresör fiyatlarını birlikte artırma ve belirleme konusunda iletişim ve anlaşma içerisinde oldukları,
- 40 - Kartelin etkili olduğu ürün pazarının ev tipi ve sanayi tipi sızdırmaz kompresör pazarı olduğu,
- Söz konusu durumun 1998 senesinden 2008 senesine kadar sürdüğü ve ihlalin 1996 senesinde başlamış olduğunun muhtemel olduğu ifade edilmektedir.

G. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 10.04.2009 tarih ve 2626 sayı ile giren dilekçeye ilişkin olarak yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 16.4.2009, 2009-2-59/BN-09-İA sayılı Bilgi Notu Rekabet Kurulu'nun 22.4.2009 tarih ve 09-17/378-M sayılı kararı ile buzdolabı kompresörü üreticileri ve dağıtıcıları hakkında önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir.

- 50 Yapılan inceleme sonucunda hazırlanan 26.6.2009 tarih ve 2009-2-59/ÖA-09-İA sayılı Önaraştırma Raporu 30.6.2009 tarih ve REK.0.06.00.00-110/220 sayılı Başkanlık Önergesi ile 1.7.2009 tarih ve 09-31 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda; buzdolabı kompresörü üreticileri ve distribütörleri hakkında soruşturma açılmasına gerek olmadığı ifade edilmektedir.

I. YAPILAN İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. İlgili Pazar

I.1.1. İlgili Ürün Pazarı

- 60 Kompresörler sızdırmaz (hermetic), yarı-sızdırmaz (semi-hermetic) ve açık (open) olarak üretilmektedir. Sızdırmaz kompresörler ayrıca boyutlarına göre sınıflandırılabilir. Küçük sızdırmaz kompresörler, kısmi olarak sanayi uygulamalarında kullanılsa da yaygın olarak ev soğutucularında ve dondurucularında kullanılmaktadır. Bu açıdan sanayide “*ev tipi kompresörler*” olarak adlandırılmaktadır. Daha büyük olan sızdırmaz kompresörler ise sanayi uygulamalarında kullanılmakta olup “*sanayi tipi kompresörler*” olarak da anılmaktadır.

Yarı-sızdırmaz ve açık kompresörler ise sızdırmaz kompresörlerden büyük ölçüde daha pahalıdır ve daha büyük uygulamalar için kullanılmaktadır. En yüksek seviyedeki sızdırmaz kompresörlerle en alt seviyedeki yarı-sızdırmaz kompresörler arasında çok sınırlı bir rekabet mevcuttur.

- 70 Bu bilgiler çerçevesinde ilgili ürün pazarı “*ev tipi sızdırmaz kompresör pazarı ve sanayi tipi sızdırmaz kompresör pazarı*” olarak belirlenmiştir.

I.1.2. İlgili Coğrafi Pazar

İddia konusu kartelin uluslararası olması ve Türkiye pazarını genel itibarıyla etkilemesi nedeniyle ilgili coğrafi pazar “*Türkiye*” olarak belirlenmiştir.

I.2. Önaraştırma Sürecinde Elde Edilen Bilgiler

- 80 Dilekçede kartelin Türkiye'ye ilişkin bölümünün pazarda dağıtıcı olarak faaliyet gösteren Cantaş İç ve Dış Ticaret Soğutma Sistemleri San A.Ş. (Cantaş), Atılım İç Dış Ticaret Ltd Şti. (Atılım), Frigoterm Soğutucu Cihazlar San ve Tic A.Ş. (Frigoterm), Esman Makina Sanayi İthalat İhracat Mümessillik ve Tic A.Ş. (Esman), Totem Isı Malzemeleri ve Makina Tic. San. ve Müm. A.Ş. (Totem), Rittal Pano Sistemleri Ticaret Ltd. Şti. (Rittal) vasıtasıyla kurulduğu iddia edilmektedir.

OEM (original equipment manufacturer) diye adlandırılan başlıca alıcılar Arçelik A.Ş. (Arçelik), Vestel Beyaz Eşya San Tic. A.Ş. (Vestel), BSH Ev Aletleri Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Bosch), Klimasan Klima San. ve Tic. A.Ş. (Klimasan), Uğur Soğutma Makinaları ve Tekstil Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Uğur Soğutma)'dır.

90 Ev tipi buzdolabı kompresörlerinin en önemli alıcıları olan Arçelik, Vestel, Bosch, Klimasan ve Uğur Soğutma gibi büyük firmalar kompresör maliyetlerinin toplam üretim maliyeti içindeki payının % ... ila % ... olduğunu belirtmişlerdir. Adı geçen firmalar kompresör alımlarının neredeyse tamamını doğrudan ithalat yoluyla yapmaktadırlar. Yalnızca Arçelik firması yerli üretim yaparak kendi ihtiyacının bir kısmını karşılamaktadır. Yüksek miktarda alım yaptıkları için pazarlık payları yüksek olan bu üreticilerin distribütörler üzerinden değil de direkt alım yapmalarının bir diğer nedeni, distribütörlerin bu firmaların yıl boyunca kompresör ihtiyacını karşılayacak sayıda ürünü tutacak depolama imkânlarının bulunmamasıdır.

100 İnceleme konusu Avrupa ve Amerika kıtalarındaki üreticilerin yanı sıra Asyalı üreticilerin de bu pazara girdiği ve bu nedenle son 4-5 yıl içinde dünya ölçeğinde rekabetin arttığı, işaret edilmesi gereken bir diğer husustur. Çin ve Güney Kore gibi ülkelerden alınan kompresörlerin kalite bakımından diğerlerini aratmadığı Arçelik yetkilileri tarafından ifade edilmiştir. Nitekim Arçelik ve Vestel firmaları son yıllarda alımlarının büyük bölümünü buralardan yaptıklarını belirtmişlerdir.

1.3. Değerlendirme

Karteli oluşturduğu iddia edilen firmaların Türkiye distribütörlerinde yapılan yerinde incelemelerde üretici firmaların ya da kendilerinin içinde olduğu bir kartel oluşumuna ilişkin herhangi bir bilgi ya da belge bulunamamıştır. Kaldı ki - yukarıda açıklandığı üzere - pazarın yapısı göz önüne alındığında distribütörlerin, böyle bir kartel oluşumu içinde yer almalarının makul olmadığı görülmüştür. Zira üretici firmalar Türkiye'ye satışlarının büyük bölümünü doğrudan kendileri yapmaktadır.

110 Türkiye'deki buzdolabı kompresörü alımlarının çok büyük bölümünü gerçekleştiren firmalar ise alımlarının %95 ila %98'ini doğrudan yurtdışından yaptıklarını, kompresör maliyetinin buzdolabı üretim maliyeti içindeki payının yaklaşık % ... olduğunu, alımlarının gittikçe artan orandaki kısmını fiyat avantajı nedeniyle Çin ve Kore firmalarından yaptıklarını¹, kompresör fiyatlarında son dört beş yılda dikkat çekici düzeyde ve/veya piyasa koşullarına ters hareketlerin olmadığını, fiyatlardaki değişimlerin finansal piyasalardaki gelişmelerden ve özellikle metal fiyatlarındaki değişimlerden kaynaklandığını belirtmişlerdir.

Kompresör bedelinin üretim maliyetinin yaklaşık % ...'i gibi yüksek bir değere ulaştığı dikkate alındığında, alıcıların bu ürünlerdeki fiyat değişimlerine duyarlı olacakları ve piyasa koşulları dışında gelişen fiyat hareketlerinden haberdar olacakları açıktır.

120 Özetle, kartel üyesi olduğu iddia edilen üretici teşebbüslerin distribütör ve/veya temsilciliklerinde yapılan yerinde incelemelerde söz konusu teşebbüslerin Türkiye pazarını etkilemek amacıyla iletişim içerisinde olduklarına ve fiyat koordinasyonu yaptıklarına dair herhangi bir bulguya rastlanamamıştır. Distribütörler ve buzdolabı üreticilerinin beyanları da kompresör fiyat artışlarının metal fiyatlarıyla ilişkili olduğu, bu konuda kuşkuya yol açabilecek herhangi bir olayla karşılaşılmadığı ve bu yönde herhangi bir duyumları bulunmadığı yönündedir.

Bu çerçevede anılan teşebbüsler hakkında soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

¹ Vestel firması 2009 alımlarının % ...'ini bu ülkelerden yapmaktadır.

130 **J. SONUÇ**

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, başvuru konusu iddialara ilişkin olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca buzdolabı kompresörü üreticileri ve distribütörleri hakkında soruşturma açılmasına gerek bulunmadığına OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.